

Aanvullende gegevens

Inv. nr. 174

Dorp Giessendam

Gemeente Hardinxveld-Giessendam

Eigenaar SIMAV (sinds 1968)

Type wipwatermolen

Functie tot 1963 het bemalen van het deel Binnentendwegs van de polder Giessen-Oudebenedenkerk.

Bouwjaar 1907 (herbouw na overplaatsing)

Opvoerhoogte bij zomerpeil: nihil bij winterpeil 0,10 meter

Vlucht 26,10 meter

Wiekvorm Oud-Hollands

Bovenas F.J. Penn & Comp. , Dordrecht, nr 108 (1858)

Roeden binnenroede: J. Straathof, Rijkswetering, nr 28 (1986)

buitenroede J. Straathof, Rijkswetering, nr 29 (1986)

Wateras De Prins van Oranje, 's Gravenhage, nr. 800 (1872)

Sintelstuk waarschijnlijk F.J. Penn & Comp. , Dordrecht; fabricage gegevens ontbreken; wel is de volgende tekst opgegoten: " C. Stravers te Hoornaar 1866 "

Scheprad diameter 5,52 meter breedte: 0,52 meter

Historische en technische bijzonderheden

Op 8 december 1906 brandde de oorspronkelijke wipmolen als gevolg van een schoorsteenbrand af. De uitgerukte brandweer belandde halverwege Giessendam en de molen met haar brandspuit in een greppel en kon geen hulp meer bieden.

Na de brand werd door het polderbestuur overwogen een ronde stenen molen te laten bouwen.

Na een tip van de architect Roozendaal uit Noordeloos werd echter contact gezocht met het bestuur van de polder Groote Waard aldaar, omdat die polder wenste over te gaan op stoombemaling waardoor hun laatste molen, de Grote Molen, buiten bedrijf zou komen.

Door het polderbestuur werd toen een bod van f 2.000,-- op de molen uitgebracht, dat door de stemgerechtigde ingelanden van de polder Groote Waard werd aangenomen.

Het afbreken, overplaatsen en weer opbouwen van de molen in Giessendam werd uitgevoerd door molenmaker H.G. Pellikaan uit Gorinchem die het karwei had aangenomen voor f 5.200,--

Metalen onderdelen verkocht

De metalen onderdelen van de oude, afgebrande molen, zoals wateras, scheprad en de twee roeden, werden voor f 375,-- aan Pellikaan verkocht. De onderdelen van de in Noordeloos afgebroken molen werden op een dekschuit over de Giessen naar Giessendam vervoerd. Vanaf de plaats waar deze dekschuit af kon meren, werd een smalspoor aangelegd over een lengte van ongeveer 1100 meter. De onderdelen werden zo met behulp van een locomotiefje en een aantal wagons naar de plaats van bestemming gebracht.

1974

In maart 1974 werd een kleine onderhoudsbeurt aan de molen uitgevoerd. Hierbij werden onder andere de borstnaald en de baardplanken vernieuwd.

1985 restauratie

Ruim elf jaar later, in juni 1985, werd een begin gemaakt met een grondige restauratie van de molen. In hoofdzaak omvatte dit het vervangen van, het wiekenkruis, de trap met hangbomen en staartbalk, twee daklijsten, een steenlijst, de busbalk, de penbalk, de wolfsbalk, de achterzomer, de vorstnaald, drie kaspanten, de achtervelgen van het bovenwiel en de schoepen van het scheprad.

Daarnaast werden herstellingen verricht aan het rietdek op de ondertoren en aan het buiten-toilet. Bovendien werden het aangebouwde klompenhok en de nabij staande schuur vernieuwd. Het werk werd uitgevoerd door het molenmakersbedrijf v/h J. de Gelder b.v. te Arkel.

Krimpmuren

Het herstel aan de krimpmuren werd uitgevoerd door aannemer J. de Bruin uit Streefkerk, evenals het grotendeels vervangen van de voor- en achterwaterlopen.

Op 11 september 1986 werd de molen door burgemeester B. van Wouwe van Hardinxveld-Giessendam in bedrijf gesteld door het lichten van de vang.

De restauratie vergde in totaal een bedrag van f 543.830.--

1963

Voor het in 1963 geplaatste elektrische vijzelgemaal ten westen van de molen moest een kruipaal verdwijnen.

1985 verplaatsing gemaal

Ten behoeve van de restauratie van de molen werd in 1985 het gemaal een tiental meters verder naar het westen verplaatst zodat de onmisbare kruipaal kon worden herplaatst.

VERSIERINGEN EN INSCRIPTIES

Op de kap staat een opengewerkte makelaar met een haan als windvaan. Voor de restauratie was de makelaar van een eenvoudiger vorm.

In de spil staat gehakt: P.v.d.H. 1774

Geheel onderaan de borstnaald is het jaartal 1856 ingehakt.

Bij het vervangen van de naald in 1974 is deze inscriptie overgenomen van het oorspronkelijke exemplaar.

Het jaartal duidt mogelijk op het vervangen van het bovenhuis toen de molen nog in Noordeloos stond.

Overgenomen uit het boek: "Van maalwerktuigen tot cultuurmonumenten" van de Stichting Publikaties Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.